

طراحی و ساخت استتوسکوپ دیجیتالی

اسما مشیرفر^۱

^۱ کارشناسی ارشد مهندسی مکترونیک دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، ایران (a.moshirfar@yahoo.com)

چکیده

در طراحی گوشی‌های پزشکی دیجیتال چند نکته حائز اهمیت باید در نظر گرفته شود. اولین نکته این طراحی این گوشی‌ها باید به گونه‌ای باشد که نویز محیط حداقل تأثیر را بر خروجی آنها داشته باشد. همچنین در اتاق عمل متخصصان بیهوشی نیز از گوشی‌های پزشکی استفاده می‌کنند. راه حل این مشکل قابل تنظیم کردن طول گوشی پزشکی است. و نیز در گوشی‌های آکوستیکی تنها پزشکی قادر به شنیدن صداهای گوشی است اما گاه پزشکان نیاز دارند که صدای گوشی از چند هدفون یا اسپیکر برای همه‌ی افراد حاضر در اتاق پخش شود. هدف کلی طراحی گوشی‌های پزشکی دیجیتال اضافه کردن ویژگی‌های یاد شده به گوشی‌های آکوستیکی است. در طراحی نمونه‌ی اولیه باید تقویت اصوات ظریف بدن در دستور کار قرار گیرد سپس حذف نویزهای محیط و جلوگیری از تقویت نویز و استفاده از فیلترهای مخصوص مورد توجه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: استتوسکوپ دیجیتالی، اصوات ظریف بدن، نویزهای محیط، صداهای قلب.

در گوشی‌های دیجیتالی با تغییرات انجام شده، گوشی پزشکی آکوستیکی ارتقاء یافته است. کوچک‌تر، زیباتر و توان‌تر گردیده است. در طراحی جدید نه تنها کاربران می‌توانند به طور گروهی صدای اندام‌های درونی بیماران را بشنوند، بلکه این امکان به وجود خواهد آمد که این صداها از طریق امواج رادیویی از فواصل دورتر قابل دریافت باشد. این امکان فراهم شد که در مکان‌های آموزشی و دانشگاهها صداهایی که به وسیله هیأت علمی بالینی، آموزشی تلقی می‌گردید، نه تنها جمعی، بلکه جمعی-انفرادی به گوش برسد. با نمونه جدید یک گیرنده رادیویی با هر ابعادی می‌تواند صداهای آموزشی را به طور زنده منتقل کند [۴]. دریافت‌های این سیستم قابلیت انتقال از طریق امواج بی سیم را خواهد داشت، این امکانات در نقل و انتقال بیماران بدحال با آمبولانس‌ها به ستاد هدایت، تیم انتقال و مراکز درمان بسیار کمک کننده خواهد بود. با اضافه کردن مدار ساده بی سیم به گوشی آموزشی می‌توان با استفاده از امواج رادیویی، ضربان قلب بیماران بدحال را از راه دور کنترل نمود. بر این اساس هدف از پژوهش حاضر طراحی و ساخت استتوسکوپ دیجیتالی می‌باشد.

۲. طراحی گوشی پزشکی دیجیتال

در طراحی گوشی‌های پزشکی دیجیتال چند نکته حائز اهمیت باید در نظر گرفته شود. اولین نکته در تبدیل گوشی آکوستیکی به گوشی‌های الکترونیکی که باید مورد توجه قرار گیرد این است که اتاق عمل محل قرارگیری انواع تجهیزات پزشکی است که منابع اصلی تولید نویز هستند و می‌توانند هر خروجی الکترونیکی را تحت تأثیر قرار دهند. بنابراین طراحی این گوشی‌ها باید به گونه‌ای باشد که نویز محیط حداقل تأثیر را بر خروجی آنها داشته باشد و کاربر اطمینان داشته باشد که صداهای دریافتی تنها صدای قلب و تنفس بیمار است و همچنین علاوه بر این مورد این گوشی باید قابلیت تقویت و واضح‌تر کردن صداهای بدن بیمار را داشته باشد.

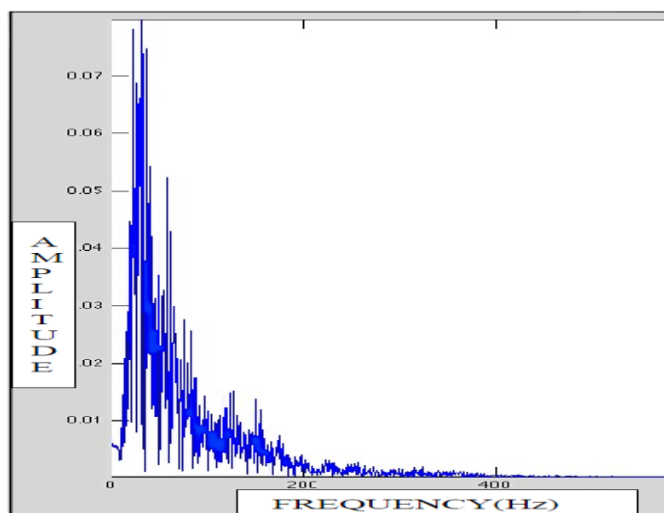
دومین نکته طول گوشی پزشکی است. در اتاق عمل علاوه بر جراحان، متخصصان بیهوشی نیز از گوشی‌های پزشکی استفاده می‌کنند. این افراد برای افزایش یا کاهش دوز داروی دریافتی بیمار همواره بین تخت بیمار و دستگاه بیهوشی در رفت و آمد هستند اما طول کوتاه گوشی موجب می‌شود این متخصصان نتوانند در حین تنظیم دوز داروی دریافتی بیمار به صدای قلب او دسترسی داشته باشند. راه حل این مشکل قابل تنظیم کردن طول گوشی پزشکی است.

سومین نکته صداهای دریافتی درمانگر است. در گوشی‌های آکوستیکی تنها پزشکی قادر به شنیدن صداهای گوشی است اما گاه پزشکان نیاز دارند که صدای گوشی از چند هدفون یا اسپیکر برای همه‌ی افراد حاضر در اتاق پخش شود. علاوه بر نکات یاد شده گوشی طراحی شده باید تمام ویژگی‌های یک گوشی آکوستیکی را داشته باشد و همینطور سبک و قابل حمل و ارزان قیمت باشد. آسیب رساندن به بیمار روی تخت جراحی که به انواع دستگاه‌های های ولتاژ متصل است بشود یا با ایمپلنت‌های بدن او تداخل ایجاد کند.

هدف کلی طراحی گوشی‌های پزشکی دیجیتال اضافه کردن ویژگی‌های یاد شده به گوشی‌های آکوستیکی است. پس در طراحی نمونه‌ی اولیه ابتدا باید تقویت اصوات ظریف بدن در دستور کار قرار گیرد و در وهله‌ی دوم حذف نویزهای محیط و جلوگیری از تقویت نویز و استفاده از فیلترهای مخصوص مورد توجه قرار گیرد. همچنین باید توجه داشت که فرآیند تقویت و فیلتر نباید صداهای قلب و تنفس را تحت تأثیر قرار دهد چرا که تفاوت‌های جزئی در صدای بدن بیمار کمک بسیار بزرگی برای تشخیص پزشکی محسوب می‌شود.

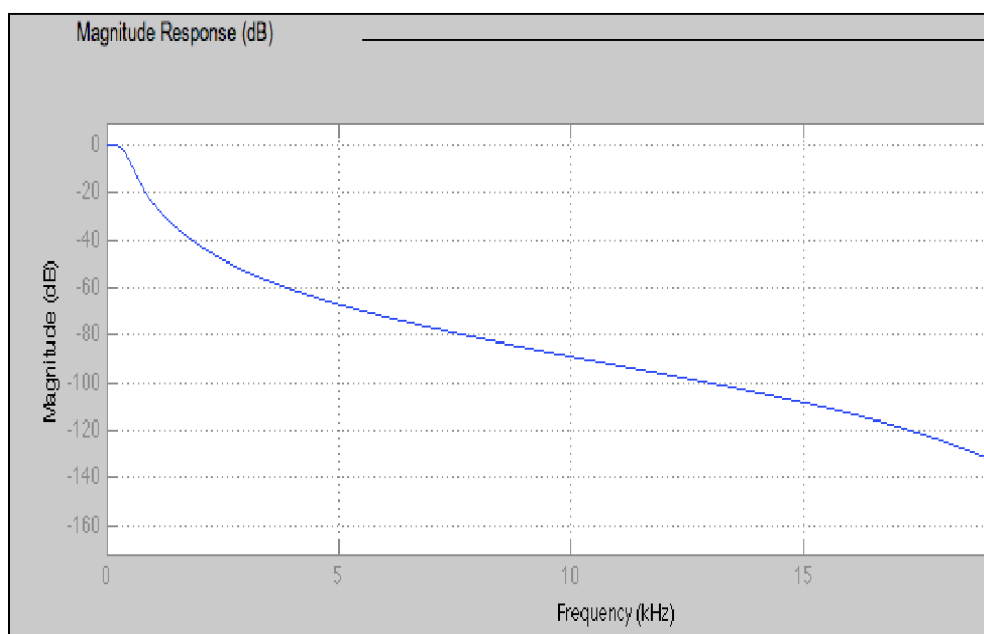
به منظور تشخیص قسمت‌های فعال طیف فرکانسی یک تیم تحقیقاتی نمونه‌های مختلف صدای قلب و تنفس را جمع آوری کردند. برای این کار این تیم یک استتوسکوپ اختصاصی طراحی کردند. در این گوشی قسمتی از لوله‌ی پلاستیکی که به گوش‌ها منتهی می‌شد بریده شده و به یک میکروفن کندانسوری متصل شده است. اتصالات میکروفن و لوله‌ی پلاستیکی با فرم و چسب لوله پوشش داده شده است. صداهای قلب از قسمت‌های مختلف سینه و با گین تقویت متفاوت جمع آوری شده همین طور صداهای تنفس نیز از قسمت‌های مختلف پشت بیمار در بالای استرنوم و پایین تیغه‌ی شانه‌ی سمت راست جمع آوری

شده است. و گین های مختلف (۱۰۰٪ و ۷۵٪ و ۵۰٪ و ۲۵٪) را امتحان کردند تا متوجه شوند چه حد از تقویت کنندگی مناسب و چه میزان تقویت کنندگی برای اصوات بدن آسیب رسان است. این گروه برای پردازش سیگنال و یافتن طیف فرکانسی صدای قلب از نرم افزار متلب و تبدیل فوریه ی سریع استفاده کردند و یک نمودار طیف فرکانسی-دامنه تشکیل دادند و دریافتند که صدای تپش قلب در فرکانس ۳۰۰ HZ و کمتر از آن قرار دارد.

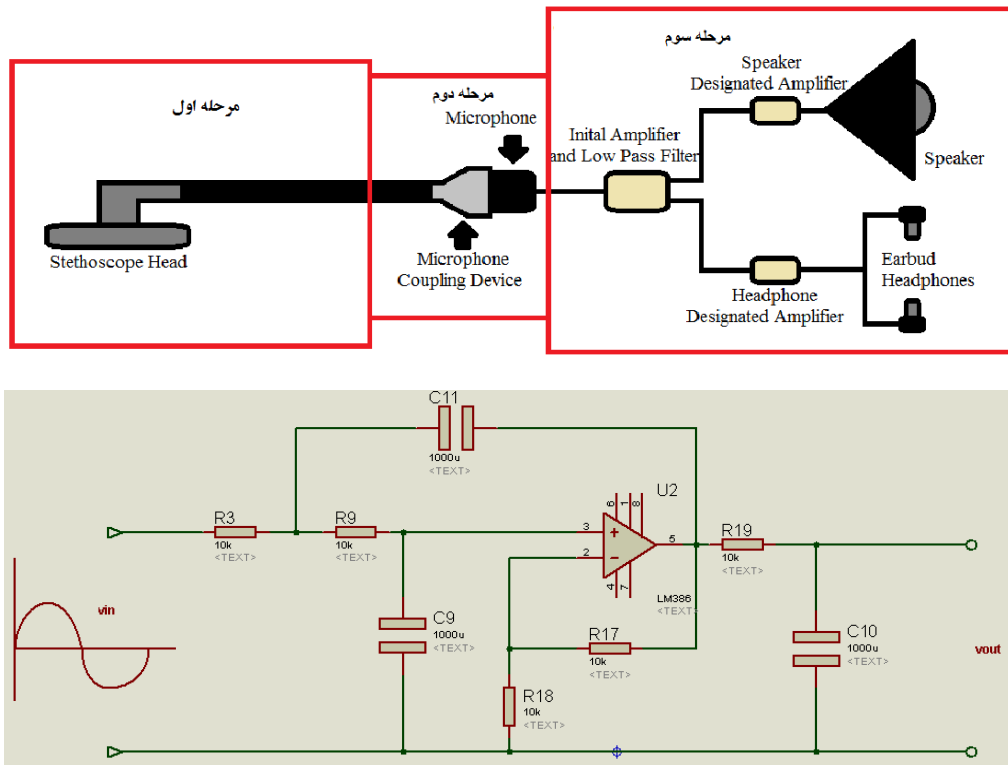
شکل ۱- نمودار طیف فرکانسی-دامنه

با قرار دادن گین ۱۰۰٪ صداهای قلب به خوبی شنیده می شود اما برای حذف صداهای مزاحم و نویزی باید از یک فیلتر پایین گذر استفاده شود. تیم تحقیقاتی یاد شده فیلتر پایین گذر را برای این منظور طراحی کردند که شامل فیلتر فعال، پایین گذر و مرتبه سه ی باترورث است و فرکانس های پایین ۴۰۰ HZ را عبور می دهد.

شکل ۲- نتایج فیلتر پایین گذر را

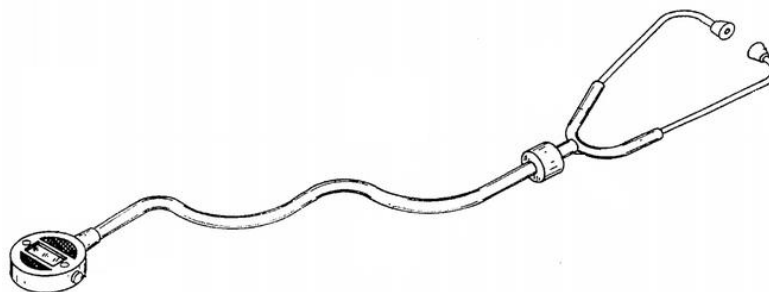
در طراحی مدارات این گوشی باید تمام ویژگی‌های اولیه‌ی یک گوشی آکوستیکی حفظ شود و فقط صدای آکوستیکی تولید شده به اصوات دیجیتالی تبدیل شود. برای این منظور طراحی باید شامل سه قسمت عمده باشد. گیرنده‌های صوتی اولیه، مبدل اصوات آکوستیکی به دیجیتالی و تقویت کننده و فیلتر کننده سیگنال‌های صوتی.

شکل ۳- طراحی مدارات گوشی دیجیتالی

۳. سیستم میکروفن گوشی

به منظور بهترین میکروفن برای استفاده در طراحی نهایی سه نوع مختلف آنالیز و مقایسه شدند. سه نوع میکروفونی که برای استفاده در نظر گرفته شده بودند. شامل یک میکروفن کندانسور، یک میکروفن فیبر اپتیک و یک سیستم مکانیکی میکروالکتریکی هستند.

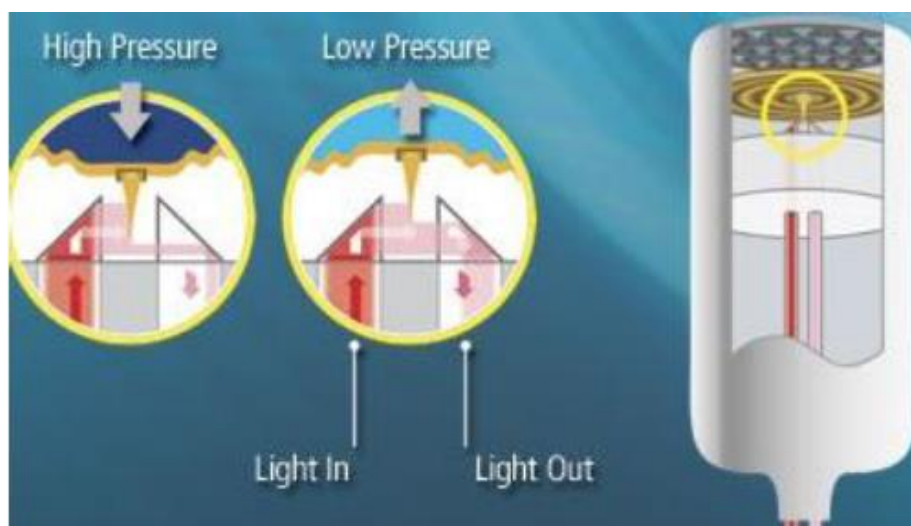

شکل ۴- گوشی دیجیتالی

جدول ۱- انواع میکروفون

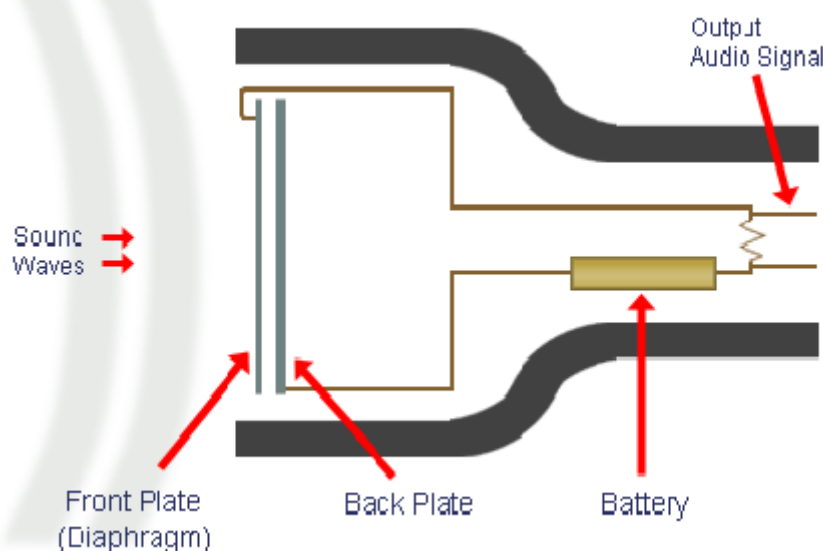
Weght	Desgin	MEMS	Fiber Optic	Condenser
۰/۳	Size	۱۰	۹	۷
۰/۳	Sensitivity	۹	۱۰	۱۰
۰/۱۵	Cost	۸	۳	۷
۰/۱	Power	۹	۷	۶
۰/۱	Feasibility	۸	۵	۷
۰/۰۵	Interference From Medical Devices	۷	۱۰	۷
	Total	۸/۹۵	۷/۸۵	۷/۸

گزینه‌ی اول میکروفن کندانسور به وسیله‌ی یک خازن کار می‌کند که انرژی صوتی را به انرژی الکتریکی تبدیل می‌کند. سطح مقابل دیافراگم از ماده‌ی سبک وزن ساخته شده و هنگام اصابت با امواج صوتی مرتعش می‌شود. این باعث می‌شود فاصله‌ی بین دیافراگم و سطح عقبی تغییر کند، که منجر به تغییر ظرفیت خازنی همان طور که توسط این معادله ارائه شده می‌شود. به منظور تغییر در ظرفیت خازنی یک ولتاژ باید در سراسر دو سطح خازن عرضه شود.

شکل ۵- میکروفن کندانسور

این ولتاژ توسط برخی از انواع منبع توانی خارجی معمولاً یک باتری کوچک در میکروفن تأمین می‌شود. منبع توان خارجی همچنین میکروفن کندانسور را مجاز می‌سازد تا هنگام مقایسه با انواع میکروفن‌های خود تأمین مانند میکروفن‌های دینامیکی دارای خروجی بیشتری باشند. با توجه به حساسیت آنها به صدا و واکنش فرکانس خوب میکروفن‌های کندانسور یک انتخاب محبوب در آزمایشگاه و استودیو ضبط صدا هستند.

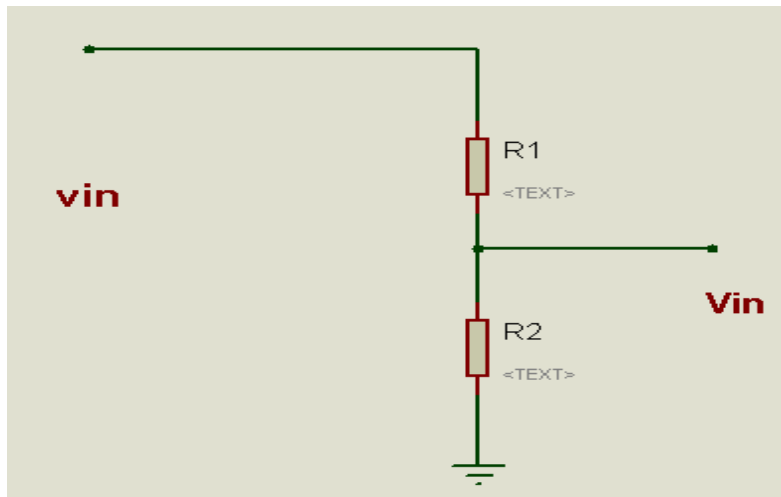
شکل ۶- میکروفن‌های کندانسور

گزینه‌ی دوم یک میکروفن فیبر نوری بود. میکروفن‌های فیبر نوری با سنجش تغییرات در شدت نور به جای تغییر در میدان‌های خازنی و مغناطیسی مانند میکروفن‌های قدیمی کار می‌کنند.

۴. سیستم آمپلی فایرها

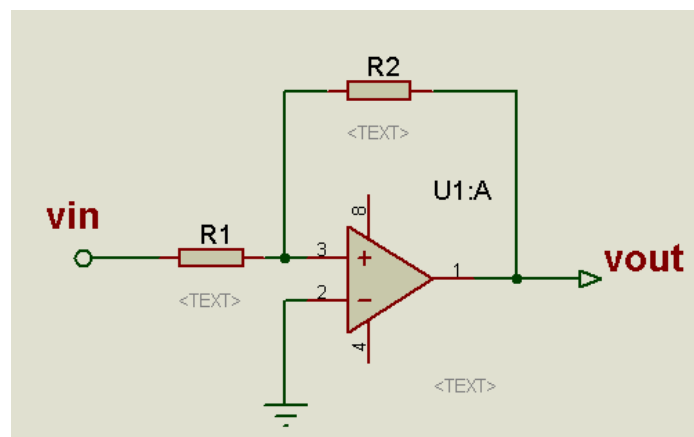
در گوشی‌های پزشکی طراحی شده دو طبقه‌ی عمده از آمپلی فایرها در تقویت سیگنال در نظر گرفته شدند. AB, D هر دو به حالت‌های مشابهی عمل می‌کنند یعنی توان را از یک منبع گرفته و آن را برای افزایش دامنه‌ی سیگنال مورد استفاده قرار می‌دهند در حالی که شکل سیگنال ورودی را حفظ می‌کنند. مزیت اصلی آمپلی فایر طبقه‌ی D بهره وری توانی است. معمولاً ترانزیستورهای اثر میدانی نیمه رسانای اکسید فلزی استفاده شده و با مقاومت بسیار کم وارد عمل می‌شوند و در نتیجه دارای تلفات توانی حداقل هستند و می‌توانند به اوج بازده بیش از ۹۰٪ دست یابند. با این حال استفاده از یک آمپلی فایر D که سیگنال ورودی آنالوگ را به انحراف دیجیتالی تبدیل می‌کند خطای تدریجی نامیده می‌شود. جبران این خطا می‌تواند مشکل باشد. خصوصاً اگر به اشتباه راه اندازی شده باشد.

$$V_{out} = \frac{R_2}{R_1 + R_2} (V_{in})$$

شکل ۷- دو طبقه‌ی عمده از آمپلی فایرها در تقویت سیگنال

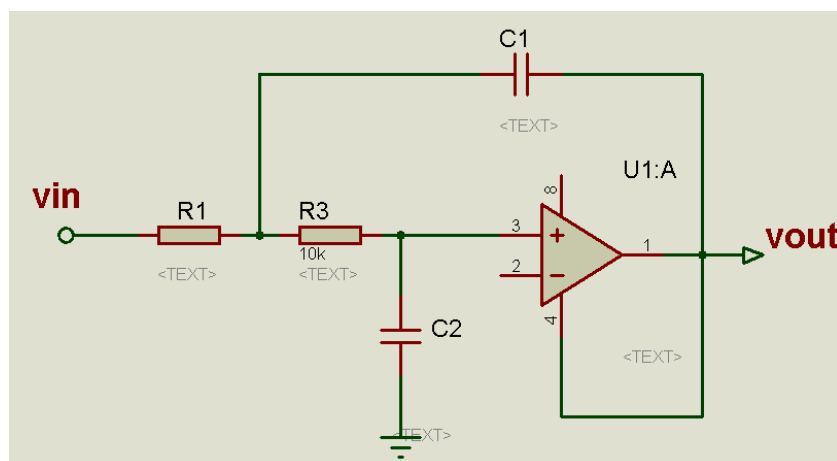
به این دلیل طبقه‌ی AB در طراحی ما به منظور بهبود استفاده خواهد شد. بازده رأسی کمتر از ۷۸/۵ درصد خواهد بود و در نتیجه نیازمند یک سینک حرارتی می‌باشد. از آنجایی که طراحی ما نیازمند یک بلندگوی نسبتاً بزرگ است. جایگاه جعبه‌ی دریافت کننده باید به حد کافی به جهت جا دادن چندین سینک‌های حرارتی گسترده باشد. استفاده از تقویت کننده‌های طبقه‌ی AB همچنین مدار را مجاز به حفظ آنالوگ و ساده سازی طرح جزئی می‌سازد اجازه‌ی تغییرات آسان‌تر را پس از تست می‌دهد.

شکل ۸- جایگاه جعبه‌ی دریافت کننده

$$f_c = \frac{1}{2\pi\sqrt{R_1 R_2 C_1 C_2}}$$

$$Q = \frac{\sqrt{R_1 R_2 C_1 C_2}}{C_2 (R_1 + R_2)}$$

شکل ۹- استفاده از تقویت کننده‌های طبقه‌ی AB

۵. بلندگو گوشی دیجیتال

انتخاب یک بلندگو در طراحی نهایی بسیار مهم است. چون باقی طراحی ممکن است عملکرد کاملی داشته باشد، اما اگر بلندگوی استفاده شده دارای محدوده‌ی فرکانس مورد نیاز نباشد، محصول عملکردی وجود نخواهد داشت. تیم روی یک بلندگوی payleHome، 4PCB4BK اینچ ۲۰۰ وات مکعب کوچک در طراحی نهایی تصمیم‌گیری کرد. این بلندگو منحنی واکنش فرکانسی از ۲۰ هرتز تا ۱۸ هرتز را افزایش می‌دهد، که شامل محدوده‌ی فرکانسی مورد نیاز طراحی است. اندازه‌ی جعبه نسبتاً کوچک بود. ۴/۸ اینچ، پهنا ۴/۸ اینچ و عمق ۵/۲ اینچ و خود بلندگو دارای آمپدانس ۸ اهمی است. این بلندگو، مدار خروجی متصل شده است و صداهای قلب و ریه‌ی به وجود آمده از مدار را فراهم می‌کند.

۶. جریان مصرفی گوشی دیجیتال

دو میکروفن به دو آمپلی فایر عملکردی چهارگانه تغذیه می‌شوند که فیلتر و سیگنال را تقویت می‌کنند از دو آمپلی فایر عملیاتی و سیگنال یک میکسر واحد راه می‌یابد. در نتیجه صدا بیشتر فیلتر شده و حجم صدا سه برابر شده و تعادل باس بین دو سیگنال می‌تواند تغییر یابد. سپس یک سوئیچ خروجی را به یک مدار تقویت کننده در بلندگو یا هدفون ارسال می‌کند که از آن صدا می‌تواند شنیده شود. به سیستم توسط ۱۲ ولت توان برقی داده شده است. استتوسکوپ‌های الکترونیکی نیز عملکرد مشابه‌ای دارند با این تفاوت که در این گوشی‌ها صدای دریافت شده به سیگنال‌های الکتریکی تبدیل می‌شود و توسط سیم به گوش شنونده منتقل می‌شود در گوشی‌های دیجیتال توانایی تقویت، فیلتر کردن اصوات دیافراگم و در برخی موارد ضبط داده‌ها وجود دارد. قسمت سخت افزاری دستگاه از قطعات عمده زیر تشکیل شده است: منبع تغذیه، سنسور، پیش-تقویت کننده، فیلتر پایین‌گذر و تقویت کننده‌ی قدرت. خروجی‌های صوتی و نرم افزار دستگاه نیز شامل نمایش گر فونوکاردیوگرام می‌شود.

۷. منبع تغذیه‌ی دستگاه

قسمت سنسور دستگاه نیاز به منبع تغذیه دارد. بسیاری از استتوسکوپ‌های دیجیتالی از یک یا دو باتری ۱/۵ ولتی استفاده می‌کنند. این طراحی یک تنظیم کننده یا رگلاتور سوئیچینگ نیاز دارد تا بتواند نسبت به مدار استفاده شده در مواقع لزوم ولتاژ را تا ۳ یا ۵ ولت افزایش دهد. در این دستگاه از باتری‌های قابل شارژ نیز استفاده می‌شود. یک سیستم جدید ثبت فونوکاردیوگرافیک توسط اوکارنین و همکارانش ساخته شده است که از باتری ۵ ولت و موجود در محفظه‌ی آن تغذیه می‌کند.

۸. نمایشگر گوشی

برخی از استتوسکوپ های دیجیتالی یک نمایشگر ساده و کوچک متناسب برای فضای موجود روی گوشی دارند. در مدل استتوسکوپ ساخته شده توسط Yang و همکارانش یک LCD، ۳/۵ اینچی وجود دارد که توسط یک پورت سریال به PC وصل می شود و به صورت هم زمان شکل موج سیگنال های قلبی را نمایش می دهد. مدل ساخته شده توسط Tao و همکارانش داده ها را جمع آوری می کند و با فرستادن آن به کامپیوتر آنها را نمایش می دهد.

Yi Luo و همکارانش یک استتوسکوپ الکترونیکی که تصویری، بلوتوثی و قابل حمل است طراحی کرده اند که با نرم افزار Lab view ورژن ۸/۲۰ کمک می گیرد. (به دلیل سرعت بالای این نرم افزار) در مدل ساخته شده توسط Chen و همکارانش از نرم افزار VB ماکروسافت استفاده شده است. سنسورهای ضربان قلب با ارتباط سریال به کامپیوتر وصل می شوند.

۹. نتیجه گیری

در گوشی دیجیتالی می توان از کامپیوتر در دیدن شکل موج ضربان قلب، نرخ ضربان قلب، زوم، ذخیره سازی و پردازش سیگنال های ارسال شده توسط استتوسکوپ استفاده کرد. از کامپیوتر به دو صورت online و offline استفاده می شود. می توان گفت پیشرفت تکنولوژی به سمت و سویی است که قطعات دقیق و ارزان روز به روز بیشتر در اختیار سازندگان قرار می گیرد و همین امر موجب افزایش دقت و صحت اطلاعات به دست آمده از تجهیزات پزشکی و افزایش دقت و سهولت درمان می شود. در مورد استتوسکوپ نیز به دلیل دریافت و انتقال الکترونیکی داده ها، بی سیم بودن، کاهش نوزیر و گرفتن خروجی تصویری پیشرفت روز افزون تکنولوژی موجب افزایش کارایی این دستگاه خواهد بود و روز به روز به مزیت استتوسکوپ های الکترونیکی نسبت به انواع آکوستیکی افزوده خواهد شد.

۱۲. منابع و مراجع

1. McKusick, V. A. (1958). Cardiovascular Sound. Baltimore, MD: Williams Wilkins.
2. Sprague, H. B. (1926). A new combined stethoscope chest piece, JAMA, 86, p. 1909.
3. Williams, C. T. (1907). Laennec and the evolution of the stethoscope, Brit. Med. J., 2, p. 6.
4. Abarbanel, H. D., Brown, R., & Kadtke, J. B. (1990). Prediction in chaotic nonlinear systems: Methods for time series with broadband Fourier spectra, Physical Review A, 41(4), p. 1782.

Designing and Developing a Digital Stethoscope

Asma Moshirfar¹

MSc in Mechatronics engineering; Islamic Azad University-Tabriz Branch, Tabriz,
Iran. a.moshirfar@yahoo.com

Abstract— The present research sets out to design and develop a digital stethoscope. To this end, the following points should be considered. First, reducing background noise as much as possible is an important design feature of this model. It helps the physician make sure that only the sound of the patient's heart and breathing is received. The second point is about its length. Because both anesthesiologists and surgeons may need to use a stethoscope in the operation room, its lengths should be adjustable. Third, the number of people who can listen to audio signals is also critical. When it comes to typical stethoscopes, only the physician can listen to internal sounds of the human body, but sometimes it is necessary to make the sound audible to all people in the operation room. Finally, it should be light, portable, and inexpensive.

In order to develop a digital stethoscope, the above changes should be made to the acoustic one. The first step toward developing a prototype for digital stethoscopes is to strengthen the internal, faint sounds of the body. Then, it is necessary to not only deaden background noise but also avoid making extra noise using special filters. It is worth noting that filtration and amplification processes should not affect heart and breathing sounds because an exact diagnosis can only be made by considering the very slight differences.

Keywords: Digital stethoscope, Faint sound of the body, Background noise, Heart sound.